

פרשת ויקרא

הליכות עולם לו

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

זמן ר"ת	צאת השבת	חלקת נרות	לוח אור החיים
20:17	19:32	18:40*	י-ם
20:14	19:30	18:38	ת"א
20:16	19:31	18:39	חיפה
20:16	19:31	18:39	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 18:20

אהבת עולם אהבתנו

לצרתם ומוכן למסור נפשו עליהם, ומפני כך זכה להיות אדון כל הנביאים, שהנבואה היא הקשר בין הבורא יתברך ובין הבריות על ידי עבדיו הנאמנים, ומשה רבנו הנאמן ביותר, ולכן נקרא בזוהר הקדוש בסתם רעיא מהימנא, דהיינו הרועה הנאמן, ולכן כל הנבואה דרכו עברה. ולכן אמרו רבותינו (מדרש תנחומא פקודי ט') שאשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ומבואר במדרש אחר שזהו משה רבנו, ורגילים לומר שהיה שקול כנגד עם ישראל, ובודאי שזה נכון, אך נראה בעיני מפני שנתן עיניו וליבו לשרים רבוא ישראל ודאד לצערם ומחסורם לכן היה שקול כמותם. נמצא משה זה ישראל וישראל זה משה, ולכן ה' בחר בו. וכמו כן הוא בכל עבדיו שבחרם למנהיגים ונביאים רק כאשר ראה שהם אהבי ישראל ודואגים להם, אז השרה עליהם את הנבואה או שנתן להם את השררה, ומי שלא נוהג כן הוא מועל בתפקידו.

ובזה יובן מה שאמרו רבותינו (סוכה כ"ה): שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים. ולכאורה אם היו ראויים מדוע לא שרתה עליהם שכינה כמשה רבנו, או מדוע לא העמידו את החמה כיהושע בן נון, ולפי האמור נראה מפני שאין הדור ראוי לכך, וכל מה שעושה עימם הקב"ה זה רק בשביל ישראל, ומשה ויהושע זכו מפני שהדור היה ראוי.

ובזה נבין מדוע הספר נקרא ויקרא, שכן בספר ויקרא נקרא על כל תורת הקרבנות, והקרבנות ענינם הוא הקרבה שבין ישראל לאביהם שבשמים, ואין יותר מתאים מאשר לקרוא לספר בשם אשר מבטא את החיבה שבין הקב"ה לישראל, והרי ויקרא כאמור הוא לשון חיבה, ולזה זכה משה רק מפני עם ישראל כמו שראינו, א"כ אין לך דבר המעורר את חיבתם וזכותם של ישראל מאשר הלשון הזו ויקרא.

נמצאנו למדים כמה ה' יתברך אוהבנו ומחבבנו, ודואג לנו שכל מי שיעמוד כמנהיג לנו ידאג לנו, ומוכן הוא ליתן לו מעלות והשגות והכל בשבילנו כלל ישראל, וכן אנו אומרים בתפילה, בבוקר אנו אומרים אֶהְבֶּת עוֹלָם אֶהְבֶּתָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ. חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיחָרָה חֶמְלָתְךָ עָלֵינוּ. ובערב אנו אומרים, אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּת. תוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַחֲוֶה. הרי לנו כמה ה' אוהבנו, ונדע נאמנה שכל מה שעושה הוא רק בשבילנו מדאגתו העצומה לנו, ולא נותר לנו אלא להחזיר לו אהבה רבה ועצומה אליו, בקיום התורה ומצוותיו, וכשם הוא קורא לנו לצוותנו, גם אנו נקרא ונכריז לפניו היננו, היננו מוכנים ומזומנים לעובדך בלבב שלם. ובפרט בעת הזאת אשר מגיפת הקורונה משתוללת בעולם, וה' שומר את עמו ישראל, ובקושי נחלים ממנה, וגם החולים בה רובם באופן קל, וגם החמור יותר אינו נותן למוות נפשם אלא סועדם על ערש דוי ומרפאם מחוללים, ה' יאמר לצרותנו די וימחר לגאולנו גאולת עולם אמן.

פרשתנו פותחת בפסוק נִקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֲלָיו מֵאֵל מוֹעֵד לְאֹמֶר, ועל שם כן היא נקרא פרשת ויקרא וגם הספר כולו נקרא ספר ויקרא, ובדרך כלל נוהג לבאר מפני שזו המילה הראשונה של הפרשה או של החומש, אבל נראה שיש בזה עוד סיבה נוספת, ותחילה נעמוד על הבנת הפסוק לפי דברי רש"י.

על המילים הראשונות ויקרא אל משה, מפרש רש"י: לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו שנאמר וקרא זה אל זה. והוא ע"פ דברי רבותינו (יזמא ד). וביאור הדבר כל אחד שיש תחתיו אנשים הנשמעים לדבריו יכול לבוא אליהם ולפנות אליהם ישירות בלשון ציווי, תכין לי כו', תדבר עם פלוני, וכו' והנשמע אליו יעשנה זאת בלא עוררין, אולם אם יפנה אליו ותחילה יקרא לו בשמו ואז יאמר את בקשתו או ציוויו, זה כבר נשמע אחרת, יש כאן רגש של כבוד והערכה, וכך הקב"ה מלך מלכי המלכים יכול היה לפנות אל משה ולומר לו מיד בלי הקדמות דבר כך או תאמר או תצוה וכו', אבל הקב"ה לפני כל אמירה דבור או ציווי, דהיינו לפני כל פניה אל משה הוא קודם קרא לו בשמו, ורק לאחר מכן אמר לו את דבריו.

ובזה הודיע לכל באי עולם את חיבתו הגדולה שלו למשה. ואולם מהיכן נבעה לו החיבה הגדולה הזו, אנחנו למדים מדברי רש"י בסוף הפסוק, על המילה "לאמר" מפרש רש"י: צא ואמור להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל במדבר כמנוודים, מן המרגלים ואילך, לא נתייחד הדבור עם משה. עכ"ל. והיינו משה רבנו מצטוה לומר לישראל, בודאי אתם רואים שהקב"ה קורא לי לפני כל דבור וא"כ הוא רוחש חיבה כלפי, אבל דעו שאין זה אלא בזכותכם, שכן כל דבורו עימי הוא בשבילכם, והראיה שכאשר הייתם נזופים הוא לא ייחד את הדבור עימי, נמצא שכל מעלתי היא בזכותכם ובשבילכם, ובלעדיכם לא הייתי זוכה לכל זאת.

ובביאור יותר, כאשר נתבונן נראה שכל מעשי תוקפו וגדולתו של משה רבנו היו לצורך ישראל, כבר מתחילה שבחר ה' במשה זה היה בכדי לילך בשליחותו להוציא את ישראל ממצרים, ובלעדי ישראל שהיו בצרה הקב"ה לא היה נגלה אליו בסנה ולא מדבר עימו. וגם כל הניסים שעשה במצרים היו לחזק את אמונתם של ישראל, ואח"כ עשרת המכות שנתן בכדי להוציא את ישראל ממצרים, קרע את הים בשביל שיעברו ישראל בתוך הים, הגיז את השליו והוריד את המן בכדי להאכיל את בני ישראל, באר להשקות את ישראל וענני כבוד להקיפם (עיין בתענית טו, שמשנה רבנו החזירם לישראל), נמצא כל מעשיו סביב ישראל, וזו בעצם כונת הבורא יתברך באומרו בשבילכם הוא נדבר עימי.

ואמנם זה יאמר לשבחו של משה, שלא בחינם בחר הקב"ה דוקא בו, שכן מצאו רועה נאמן, אהוב ואוהב את ישראל, דואג

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן בת רחל

הליכות והלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג.)

עצות והנהגות לזמן המגיפה ב"מ

יותר בתורה ובמצוות, ויכנע יותר לפניו בתשובה וירבה כפי כוחו בצדקות.

ג. ובאשר להוראות הרופאים יש להשמע לכל דבריהם (כמבואר באגרות רע"א אגרת ע"ג), ולחשוב שזה רצון ה' יתברך, ויקח דברים אלו כעזר להתעורר לעבודת ה', וידע נאמנה שגם רבותינו התיחסו בכובד ראש למגיפה ונזוהרו ממנה ככל האפשר, כמבואר במסכת בבא קמא (ס:) שבזמן שיש דבר בעיר צריכים להסתגר בבתיים, וכאשר יצא לחוץ לא ילך באמצע הדרך אלא בצידו, ולא יהיה בבית הכנסת לבד, ע"ש. [ואמנם בהגדרת מהו הדבר מבואר במסכת תענית (י"ט.) שדוקא עיר שיש בה חמש מאות אנשים ומתו בה שלושה אנשים בשלושה ימים רצופים, ומבואר שם (כ"א:.) שהכל לפי היחס הזה, שאם יש בעיר אלף וחמש מאות צריך שלושה מתים בכל יום בשלושה ימים רצופים, ולפי זה ב"ה כיום בארץ ישראל אין זה בגדר דבר, שהרי עד כה מת רק אחד (ובע"ה תפילתנו שלא יהיו יותר) מחולי זה, אולם ראינו שגם כאשר אין זה בגדר דבר התיחסו רבותינו לכך בחומרא שכן ספק סכנה לחומרא (חולין ט:), וחמורה הסכנה יותר מדבר האסור (שם י.). ובפרט בענין המגיפה שבשו"ת מהר"ל (סי' ל"ה) פסק לברוח לפני התפשטותה מן העיר, והביאו הרמ"א בשו"ע (יו"ד סי' קט"ז סעי' ה'). ורבנו האר"י (שער הכוונות דרוש ג' מתפלת השחר) תיקן תפילה לשעת המגיפה, וכן תיקנו רבנים רבים במשך הדורות, ואע"פ שהמגיפה לא בהכרח היתה עם מתים רבים, מ"מ חששו מהתפשטותה ומתוצאותיה, והקדימו תפילה לצרה].

ד. חכמי ישראל בדורנו הורו לומר אבינו מלכנו בימים אלו, ומכיון שעיקר בקשות אלו נתקנו לימים נוראים לכן יש לשים לב לכמה שינויים, במקום אבינו מלכנו חדש עלינו שנה טובה, יאמר: אבינו מלכנו הטיבה אחריתנו מראשיתנו. ולא יאמר כתבנו בספר וכו', כי אין זה זמן הכתיבה, שכבר היתה בראש השנה ויום הכפורים, וכעת מבקשים אנו לשנות את מה שנגזר לטובה. ויש שנוהגים שהשליח צבור אומר אבינו מלכנו וכולם עונים אחריו אמן, ואולם יש פיסקאות שאינם בקשה ולא שייך לענות אחריהם אמן, ולכן יאמרו הפיסקה ביחד עם השליח צבור, ולכן נהגו לומר עם השליח הצבור אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, וכן זכור כי עפר אנחנו, ומי שאומר זכור כי עפר אנחנו, יכול לענות אמן שזו בקשה, אבל יותר נכון לומר זכור, כי אין שכחה לפני כסא כבודו.

ה. סגולות לזמן המגיפה: יאמר פיטות הקטורת בכונה, ומי שיד לו בתורת הסוד, יאמר הנוסח המתוקן מרבנו האר"י לשעת המגיפה (שער הכוונות דף י"ד). בעת יציאתו לרחוב מחמת כל סיבה נצרכת ומוצדקת יאמר מזמור צ"א "יושב בסתר עליון", שנודע כשיר של נגעים (כמבואר בשבועות ט"ו:), ומסוגל להציל את האדם מכל מיני נגעים. כמו כן ידבק מחשבתו בה' יתברך, ויזהר מכל עבירה, וירבה בצדקות ובגמילות חסדים, וירבה להתפלל ולבקש שה' יצילנו, ויכוין בתפילתו ובפרט בכל המקומות בתפילה שמוזכר חולי ומגיפה, ובזכות זה ה' יעשה עימנו חסד ויצילנו לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקומות מושבותיהם, מכל צרה וצורה ומכל נגע ומחלה, ויקיים בנו מקרא שכתוב (שמות כ"ג) וַיִּבְרָךְ אֶת לְחֻמֵּיךָ וְאֶת מִימֵיךָ וְנִסְתֵּי מַחְלֵי מַקְרָכֶךָ. אמן.

היות ובעונותינו הרבים מגיפת הקורונה מתפשטת בעולם, נכתוב כמה עצות והנהגות הנלמדות מתוך דברי רבותינו הקדושים, היאך להתנהג בשעת המגיפה. א. ישנם החושבים שהינם בוטחים בה', ומראים זאת בכך שאינם מתיחסים כלל אל הוראות הרופאים בענין המגיפה, ואינם נזהרים מכל מה שציוו הרופאים להזהר ממנו. אך באמת שאין הם בוטחים על ה' אלא על עצמם או טענותיהם, שהם בני אדם שאינם אמיצי לב ולא פוחדים, או שהם מן השאננים שחושבים מה לי לדאוג הרי סך הכל באחוזים 0.01 נדבוקו, דהיינו מאית האחוז, וא"כ הסיכוי שאדבק הוא אחד לעשרת אלפים, ומי אמר שאני אדבק. אבל צריך לדעת שכאשר הקב"ה מביא מגיפה כזו בודאי שהוא רוצה לעורר אותנו, ואפילו אם היא היתה רק בסין היינו חייבים להתעורר, וכמו שכתב רש"י (שמות ז' ג): וכן מדתו של הקב"ה מביא פורענות על האומות עובדי אלילים כדי שישמעו ישראל ויראו שנאמר (צפניה ג, ה ז') הִקְרַתִּי גֹיִם וְנִשְׁמַי פְּנֹתֶם וְכו' אֶמְרָתִי אֶךְ תִּיָּרָא אֹתִי תִּקְחִי מוֹסֵר. עכ"ל. וכ"ש שהמגיפה חדרה גם לארצנו שבודאי הקב"ה מדבר עימנו באופן ישיר, ואולי אם היינו מתעוררים בזמן הנכון בעת ששמענו על סין, ועושים תשובה ומתאמצים בתפילה, המגיפה לא היתה מגיעה לארצנו. וכבר מסופר על החפץ חיים שכאשר שמע על רעידת אדמה באחת ממדינות הגוים המרוחקות התחיל לבכות, וכששאלוהו על מה הוא בוכה הרי אין אלו מישראל, והשיב החפץ חיים שהקב"ה מדבר איתנו דרכם, ועל בני ישראל אני בוכה שלא יביא עלינו כרעתם.

ב. ואלו שמראים שאינם מתרגשים ממה שקורה בעולם, וכאילו אין זה נוגע אליהם, עושים בכך את ההיפך הגמור מרצון ה' יתברך, שרוצה שנכנע לפניו, וכמו שכתב רבנו בחיי בספר חובות הלבבות (שער הכניעה פ"א) שכאשר הקב"ה מביא על האדם חולי כונתו היא להכניעו לפניו, וא"כ מי שמאמץ את ליבו בעת הזאת הרי הוא כפרעה הרשע שהקשה עורפו ולא רצה להכנע לפני ה'. ואולם אין זה אומר לירא ולפחד מן המחלה שלא תבוא עליו או על אחד מבני ביתו, ולחשוב בכל עת כאילו הנה באה המחלה עליו, ומכל עיטוש או שיעול נבהל וחושב שכבר נדבק ח"ו וצריך הסגר ובידוד שלא ידביק את אחרים. אלא צריך לירא מפחד ה' ומהדר גאונו, כמה הוא גדול ורם, ובבריה קלה אשר לו מבהיל הוא את כל העולם, ולהשתדל רוחנית וגשמית להסיר רוע הגזירה מעלינו, ותחילה רוחנית שבזה הכל תלוי, ולכן יעשה חשבון נפש עם עצמו במה בעיקר הוא חלש ובמה הוא צריך לחזק את עצמו, ויקבל עליו קבלה טובה לעשות, וכן להמנע ממה שאסור לעשות, ויתפלל אל ה' בכל ליבו שירחם עלינו וישמור אותנו מכל רע, ואז יהיה נכון ליבו בטוח בה', שה' לא יעזוב חסדו מאיתו, ויצילהו מכל רע, ואם בכל זאת באה עליו המחלה ידע שהכל מה' לטובה ויתחזק